

سیزدهم اسفند ماه روز جهانی شنوایی

" اقدام برای کم شنوایی : یک سرمایه گذاری پر منفعت "

اهمیت بهداشتی سلامت گوش و شنوایی :

پیشگیری، در جهت ارتقاء سلامت عمومی جامعه و کاهش هزینه های بهداشتی نقش عمده ای دارد. یکی از ابعاد مهم این مسئله که در طی سال های اخیر روز به روز توجه بیشتری به آن معطوف گردیده، غربالگری در دوره نوزادی می باشد که از موارد مهم آن، غربالگری شنوایی است. بیماریابی یا غربالگری شنوایی یک برنامه بهداشت عمومی پیشگیرانه است و هدف آن تشخیص زودهنگام مواردی از کم شنوایی و یا ناشنوایی است که مداخله یا درمان سریع را ایجاب می نماید تا از بروز نقایص و معلولیت های بعدی جلوگیری شود.

غربالگری شنوایی نوزادان به عنوان یکی از بهترین روش های شناخت زود هنگام اختلال شنوایی و در پی آن اقدام به موقع برای پیشگیری از عوارض آن و در صورت امکان و نیاز، انجام توانبخشی مناسب می باشد.

مطابق آمار ارائه شده تقریباً ۳۶۰ میلیون نفر در جهان (۵/۳ درصد از کل جمعیت جهان) از کم شنوایی ناتوان کننده رنج می برند که ۳۲ میلیون نفر آنها (۰/۹٪) کودکان زیر ۱۵ سال و ۳۲۸ میلیون نفر (۰/۹۱٪) بزرگسالان (۱۸۳ میلیون مرد و ۱۴۵ میلیون زن) هستند. از نظر بار کلی بیماری، پانزدهمین رتبه اصلی را دارا است که رتبه بالاتری را نسبت به بسیاری از بیماری های مزمن مانند دیابت، دیمانسیا و بیماری ریوی انسدادی مزمن (COPD) دارا می باشد. دو سوم افراد دارای کم شنوایی در کشورهای در حال توسعه هستند.

حدود ۳ تا ۵ درصد جمعیت کشور ایران دارای اختلالات شنوایی می باشند. اختلالات شنوایی، شایع ترین نقیصه مادرزادی در بدو تولد است. ناشنوایی بعد از عقب ماندگی ذهنی، رتبه دوم معلولیت ها را در کشور به خود اختصاص داده است. تشخیص کاهش شنوایی در شیرخواران و نوزادان به کمک روش های رایج بالینی دشوار است و از آنجائیکه که محرومیت از شنوایی روی رشد تکلم، زبان و رشد اجتماعی - شناختی کودکان اثر سویی داشته و ممکن است تا دوران دبستان تشخیص داده نشوند لذا غربالگری شنوایی کلیه نوزادان در بدو تولد توصیه شده است.

برنامه کشوری غربالگری شنوایی نوزادان و شیرخواران :

غربالگری شنوایی نوزادان و شیرخواران برنامه ای عمومی برای کلیه نوزادان تازه متولد شده می باشد که در ۳ بخش کلی طراحی گردیده است: ۱- مرحله غربال ۲- مرحله تشخیص ۳- مرحله مداخله

هر جزء برنامه ممکن است به تنهایی موفق باشد ولی نحوه ارتباط آنها جزء عناصر اصلی موفقیت کلی برنامه خواهد بود. غربالگری شنوایی را می توان داخل بیمارستان و یا خارج از آن انجام داد. در حال حاضر بر اساس شرایط و امکانات موجود

در کشور و افزایش میزان اثربخشی برنامه، سن مناسب برای انجام غربالگری شنوایی کمتر از یک ماهگی، برای تشخیص کمتر از ۳ ماهگی و برای درمان کمتر از ۶ ماهگی است. (قانون ۱، ۳، ۶)

غربالگری کودک زیر یکماه ضروری است، اما چنانچه کودکی در این سن مورد غربالگری قرار نگرفت، حداکثر تا ۳ ماهگی می توان این کار را برای وی انجام داد.

متأسفانه سن تشخیص ناشنوایی در کشور بین ۲/۵ تا ۳ سالگی است و در این سن اقدامات طبی و توانبخشی نتایج چندان مثبتی به همراه ندارد و فرد دچار مشکلات زبانی، ارتباطی و به دنبال آن مشکلات تحصیلی، اجتماعی، روانی، شغلی، فرهنگی و اقتصادی می گردد و بالطبع بار سنگین اقتصادی- اجتماعی بر جامعه وارد می گردد.

در راستای تحول نظام سلامت کشور، اداره سلامت گوش و شنوایی در سال ۱۳۹۳ در وزارت بهداشت درمان، دفتر بیماری های غیرواگیر تشکیل گردید. در سال ۱۳۹۳ حدود ۹۰۰,۰۰۰ نوزاد در بدو تولد غربال شدند. امروز تمام استان های کشور در این طرح، مشارکت فعال دارند. در حال حاضر میانگین پوشش کشوری اجرای غربالگری شنوایی نوزادان توسط سازمان بهزیستی ۶۰ درصد است و باید تلاش شود که ظرف ۴ سال آینده این میزان به بالاتر از ۹۵ درصد ارتقاء یابد. با انجام طرح غربالگری تاکنون بالغ بر ۱۳۰۰۰ مورد افت شنوایی در کشور شناسایی و تحت مراقبت قرار گرفته است. در سال ۱۳۹۲ حدود ۲۲۰۰ نوزاد دچار افت شنوایی دائم (به میزان متوسط یا بیشتر، یکطرفه یا دو طرفه) کشف گردیدند. یعنی روزی ۶ کودک به جمعیت کم شنوایان و ناشنوایان کشور اضافه شد. در حال حاضر سن کشف افت شنوایی که قبلاً در حد فاصل ۳ تا ۴ سالگی انجام می شد، به زیر ۱۸ ماهگی تقلیل یافته است و این به عنوان یک موفقیت در تشخیص زود هنگام کم شنوایی مطرح می باشد.

اهداف کشوری اجرای برنامه سلامت گوش و شنوایی تا پایان ۱۳۹۶:

اهداف برنامه عبارتند از ارتقاء همکاری های برون سازمانی در پیشبرد برنامه های سلامت محور گوش و شنوایی در کشور با سازمان بهزیستی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر سازمان های ذیربط که به شرح ذیل می باشد:

۱. افزایش سواد سلامت گروه های سنی در زمینه سلامت گوش به میزان دو برابر سال پایه
۲. افزایش پوشش برنامه غربالگری ناشنوایی مولید کشور به میزان ۹۵٪ تا سال ۱۳۹۹
۳. افزایش پوشش برنامه غربالگری ناشنوایی کودکان ۳ تا ۶ سال به میزان ۳۰٪ در کشور
۴. افزایش میزان رفتارهای پیشگیرانه در مکان های شغلی، تفریحی و محل زندگی به میزان ۵۰٪ سال پایه
۵. استقرار بسته خدمتی سلامت گوش در نظام مراقبت اولیه
۶. ارتقاء کیفیت زندگی وابسته به شنوایی به میزان ۵۰٪ سال پایه

برای ارتقای سلامت گوش و شنوایی لازم است از طریق افزایش آگاهی جامعه در مورد تمام جنبه های بیماری گوش و کاهش شنوایی، فعالیت های مبتنی بر جامعه شامل آموزش و ارتقای رفتار های شنوایی و گوش سالم، شناسایی نیازها و ابزار تشخیص زودهنگام افت شنوایی، تشخیص علایم و شناسایی کاهش شنوایی نوزادان، کودکان و بزرگسالان، ارجاع موارد مشکوک، افزایش آگاهی در مورد علل قابل پیشگیری بیماری گوش و کاهش شنوایی و ... اقدام نماییم.

در همین راستا و با عنایت به اهمیت موضوع، سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۰۷ در اولین کنفرانس بین المللی پیشگیری و توانبخشی اختلالات شنوایی در چین، روز جهانی شنوایی را به عنوان یک رویداد حمایت طلبی سالیانه پیشنهاد نموده و برگزاری روز جهانی شنوایی، در سوم ماه مارس هر سال با اعلام شعاری نمادین به تصویب رسید. ارتقاء سطح آگاهی و ترویج مراقبت از گوش و سلامت شنوایی مردم در سراسر جهان از اهداف این روز معرفی شده است.

شعار روز جهانی شنوایی در سال ۲۰۱۷ " اقدام برای کم شنوایی: سرمایه گذاری پرمفعت " اعلام گردیده است از اهداف این روز ضرورت توجه به تاثیر اقتصادی کم شنوایی و هزینه اثر بخشی مداخله های پیشگیری و درمانی آن در کشورهای مختلف می باشد در این راستا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری دانشگاه های علوم پزشکی همگام با سایر کشورهای جهان، به بزرگداشت این روز که مصادف با ۱۳ اسفند ماه ۱۳۹۵ می باشد، اقدام نموده است.

گروه پیشگیری از بیماری های غیرواگیر